

ΣΥΝΕΒΗ παλιά, πολύ παλιά, σε μια επαρχιακή πόλη, Πόλη μικρή, φτωχική. Αποκλεισμένη απ' τον υπόλοιπο κόσμο, σαν να μην υπήρχε καν. Αταξίδευτοι οι άνθρωποί της, περιορισμένοι στον τόπο τους, ζούσαν παραδοσιακά. Γεωργοί οι περισσότεροι, λίγοι κτηνοτρόφοι και αρκετοί χειροτέχνες που έπλαθαν τον πηλό, σκάλιζαν το ξύλο ή έφτιαχναν κάθε λογής πανέρια από βεργούλες μοσχοϊτιάς. Μεροδούλι, μεροφαί. Πολυτέλειες δεν είχαν και τα γλέντια τους λιγοστά. Οι ώρες της σχολής περνούσαν με κουβεντούλα. Οι γυναίκες συνήθιζαν να κάθονται στις αυλόπορτες και, γνέθοντας ή πλέκοντας, να τα λένε. Πικρά γλυκά στο καζάνι της ζωής. Οι άντρες, πάλι, μαζεύονταν κάτω από το μεγάλο πλατάνι, στο κέντρο της πλατείας, για να πουν τα δικά τους. Για τη σοδειά, το μεροκάματο... Να λύσουν τα προβλήματά

τους τα καθημερινά. Τα άλυτα του μόχθου. Η πλατεία ήταν το κέντρο της πόλης. Τόπος συνάντησης για αναψυχή και διασκέδαση. Τις καλές μέρες μαζεύονταν άντρες, γυναίκες και παιδιά κι οι γεροντότεροι διηγούνταν παραμύθια. Εκεί, κάθε χρόνο, ένας θίασος, που γυρνούσε από τόπο σε τόπο –το μπουλούκι, που λέμε–, έδινε για τρεις μέρες παραστάσεις. Γεγονός μεγάλο. Το μοναδικό θέαμα που είχαν δει μέχρι τότε οι κάτοικοι της μικρής πόλης. Το χειμώνα, λασπουριά και παγωνιά, αφάνταστη παγωνιά, κλείνονταν στα σπίτια τους και περίμεναν τις καλές μέρες για να ανταμώσουν και να χαρούν. Αραιά και πού, μόνο οι άντρες, αν περίσσευε καμιά δεκάρα, τραβούσαν για το πανδοχείο. Να κουτσοπιούν, να τραγουδήσουν... Να πάνε τα φαρμάκια κάτω.

Το πανδοχείο βρισκόταν στην είσοδο της πόλης, δίπλα από το ποτάμι με τις μοσχοϊτιές. Ήταν δίπατο. Κάτω είχε μια μεγάλη αίθουσα με τραπέζια, καρέκλες, πάγκους και μαγερειό. Πάνω ήταν τα υπνοδωμάτια για τους ξένους κι ένα μικρό διαμέρισμα όπου έμενε ο πανδοχέας με την οικογένειά του. Χρήματα δεν είχε κι αυτός. Πολλά τα έξοδα. Οι λογαριασμοί έτρεχαν και τα χρέη μαζεύονταν. Το μέρος δεν είχε τίποτε το εξαιρετικό για να τραβήξει τον κόσμο. Μόνο περαστικοί ταξιδιώτες και πραματευτάδες ξεπέζευαν στο πανδοχείο του για να ξεκουραστούν. Να βάλουν μια μπουκιά φαΐ στο στόμα τους κι αμέσως μετά συνέχιζαν το δρόμο τους. Εκτός κι αν τους είχε προλάβει η σκοτεινιά. Τότε διανυκτέρευαν.

ΗΤΑΝ μια παγερή νύχτα του Γενάρη. Άστραφτε ο ουρανός και βροντοκοπούσε. Ο αγέρας λυσομανούσε άγρια ξεσηκώνοντας τους πεινασμένους λύκους. Ήχοι διαπεραστικοί ξεχύνονταν από κάθε μεριά. Ψυχή δεν κυκλοφορούσε στο δρόμο και το πανδοχείο ήταν άδειο και κλειστό.

Περασμένα μεσάνυχτα ο πανδοχέας άκουσε να του χτυπούν επίμονα την πόρτα. «Ώρα να σου πετύχει...» μουρμούρισε νυσταγμένος. Σηκώθηκε απ' το κρεβάτι απρόθυμα και, παραπατώντας, πήγε να δει ποιος μπορεί να ήταν. Το πυκνό σκοτάδι τον δυσκόλευε. Σήκωσε ψηλά το νυχτοφάναρο και, όσο γινόταν μέσα από το παραθυράκι της εξώπορτας, περιεργάστηκε τον απρόσμενο επισκέπτη. Ήταν νέος, μεσήλικας... δε φαινόταν. Είχε το κεφάλι του χωμένο μέσα στα μπρότσα κι έτρεμε σύγκορμος. Μόνο τα δυο του μάτια διακρίνονταν, θολά και δακρυσμένα.

«Δέξου με, σε παρακαλώ. Η νύχτα είναι παγερή. Είμαι κατάκοπος και πεινασμένος. Απ' τους θεούς να το βρεις, άνθρωπέ μου», τον παρακάλεσε ευγενικά.

Πρώτη φορά τον έβλεπε ο ξενοδόχος. Δίστασε για λίγο. Η γυναίκα του, που είχε κι αυτή στο μεταξύ κατεβεί, ψυχόπονη κι αποφασιστική, μήτε που το σκέφτηκε.

«Τι κάθεσαι άπραγος; Άνοιξε! Αυτή είναι η δουλειά μας», του είπε. «Δεν τον βλέπεις πώς είναι; Μόλις που στέκει στα πόδια του».

Του άνοιξαν. Ο ξένος, γεμάτος ευγνωμοσύνη, προσπάθησε να τους μιλήσει. Να τους εξηγήσει πώς και γιατί βρέθηκε σε τόσο δύσκολη θέση. Περισσότερο να δικαιολογηθεί για την ακατάλληλη ώρα. Ο πανδοχέας δεν είχε όρεξη για κουβέντες, νύσταζε. Έγραψε το όνομά του στο δεφτέρι των πελατών και του έβαλε ένα πιάτο φαϊ παγωμένο.

«Με το συμπάθιο, τέτοια ώρα, τέτοια λόγια... Δεν έχω τίποτ' άλλο», του είπε και πήγε να ετοιμάσει το υπνοδομάτιο.

Η γυναίκα του τον λυπήθηκε. Του ετοίμασε μια κούπα γάλα καυτό να τον συνεφέρει απ' την παγωνιά. Ήταν πολύ αδύναμος και είχε πυρετό. Ο ξένος δεν κρατούσε αποσκευές.

«Απ' τα περίχωρα πρέπει να είναι», σκέφτηκε. «Δε λογάριαζε πως θα τον έβρισκε η νυχτιά κι έφυγε απροετοίμαστος από το σπίτι του».

Του έδωσε ένα ζευγάρι πιτζάμες του άντρα της να φορέσει.

ΜΕΡΕΣ έμεινε ο ξένος στο κρεβάτι. Ήταν υπομονετικός, διακριτικά ευγενικός και γλυκομίλητος. Η γυναίκα του πανδοχέα τον περιποιήθηκε σαν να 'ταν αδερφός της. Και τα δυο της παιδιά, ο Μέμο και ο Πέπο, τον αγάπησαν με όλη τους την καρδιά. Από τη στιγμή που ένιωσε καλύτερα, άρχισε να τους λέει ιστορίες και παραμύθια. Για ταξίδια, περιπέτειες, μαθήματα και παθήματα λογίων λογίων. Για τα θαύματα της φύσης και του ανθρώπου. Τα μάγευε! Αγρόμια παιδιά, ήταν η μοναδική ώρα που μόνοιαζαν και δεν έλεγαν να ξεκολλήσουν από κοντά του. Έκανε περιπάτους μαζί τους πλάι στο ποτάμι με τις μοσχοϊτιές. Τους έμαθε να πλέκουν καλάθια. Έκοβε ένα φύλλο δάφνης ή άλλο πιο απαλό, το ακουμπούσε στα χείλη του και, φυσώντας από μέσα, έβγαζε ό,τι ήχους μπορούσε κανείς να φανταστεί. Αλλά και μελωδίες τραγουδιών. Προσπαθούσαν και τα παιδιά να τον μιμηθούν. Ο Πέπο κάπως τα είχε καταφέρει. Ο Μέμο είχε άλλες χάρες. Έμαθε κοντά στον ξένο να πλέκει τα πιο όμορφα καλάθια και να ζωγραφίζει.

Το απόβραδο, με ένα είδος φουσαρμόνικας, έπαιζε νοσταλγικά κομμάτια. «Γέμιζε» το πανδοχείο πουλιά, νερό τρεχούμενο, θρόισμα αγέρα και φυλλωσιάς.

Κι ώρες, πάλι, βρισκόταν στην πλατεία περιτριγυρισμένος από κόσμο που τον άκουγε μαγεμένος.

Τι ήταν; Δάσκαλος, αφηγητής παραμυθιών, μουσικός, σοφός;

Μιλούσε ελάχιστα για τον εαυτό του κι από διακριτικότητα δεν τολμούσαν να τον ρωτήσουν. Ήταν ιδιαίτερα ελκυστικός. Οι φίλοι των παιδιών έρχονταν τακτι-

κά στο πανδοχείο για να ακούν τις ιστορίες του. Ο ταχυδρόμος καθυστερούσε κάθε φορά να μοιράσει τα γράμματα γιατί αποξεχνιόταν με την κουβέντα του. Η γυναίκα του πανδοχέα κρατούσε στη μνήμη της τα σοφά του λόγια και τα παραμύθια που έλεγε. Για να μην τα ξεχάσει, κάθε βράδυ, σαν πλάγιαζε, τα επαναλάμβανε ξανά και ξανά. Δε σταματούσε να τον ρωτά για το ένα και το άλλο. Να τον συμβουλευτεί για τα προβλήματα των παιδιών της. Μόνο ο άντρας της έδειχνε δυσαρεστημένος και διαρκώς παραπονιόταν.

«Από παραμύθια καλά πάμε... Δεκάρες τότε θα δούμε!» της έλεγε και ήταν έτοιμος να του ζητήσει προκαταβολή. Εκείνη θύμωνε.

«Αλίμονο, τι είναι αυτά που λες; Ντροπή μας! Να τον προσβάσουμε;» του απαντούσε ορθά κοφτά θέλοντας να τον εμποδίσει.

Δάσκαλος, παραμυθάς, μουσικός ή σοφός, όπως κι αν είχε, η παρουσία του ήταν ξεχωριστή. Κανείς άλλος ως τότε δεν είχε επηρεάσει τόσο πολύ την οικογενειακή τους ζωή. Από την άλλη μεριά, ήταν και ο μοναδικός που έμεινε τόσες μέρες κοντά τους. Μήνα και...!

